

Можайкіна Н.В., к.е.н., доц.;
Гринько А.В., студентка 1 курсу
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

ГЛОБАЛЬНІ СИМЕТРИЧНІ І АСИМЕТРИЧНІ ПРОЦЕСИ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Процеси глобалізації, в зв'язку з тим що існують негативні наслідки, потенційні проблеми і небезпеки глобалізації, сприймаються і оцінюються по-різному не тільки окремими вченими, фахівцями та експертами, а й жителями різних країн. Глобалізаційні процеси переважно на руку розвиненим країнам через те, що сучасні глобалізаційні процеси розгортаються перш за все між промислово розвиненими країнами. Це пов'язано з тим, що переваги глобалізації розподіляються нерівномірно.

У той же час розгортання процесів глобалізації в рамках сучасного міжнародного поділу праці загрожує заморозити нинішнє становище менш розвинених країн так званої світової периферії, які стають швидше об'єктами, ніж суб'єктами глобалізації. Отже, ступінь позитивного впливу глобалізаційних процесів на економіку окремих країн залежить від місця, яке вони займають у світовій економіці.

В умовах глобалізації гостро стоїть питання про збереження розриву традиційних зв'язків усередині країни, що може привести до деградації неконкурентоспроможних виробництв, загострення соціальних проблем, агресивному проникненню чужих даному суспільству ідей, цінностей, моделей поведінки.

Аналізуючи глобальні симетричні і асиметричні процеси в світовій економіці, не можна ставити завдання пошуку єдиного універсального механізму функціонування всіх підсистем світової економіки національного статусу. Слід виявити закономірності, за якими господарство кожної держави стає характерною природною частиною єдиного організму. Тенденції і суперечності, які склалися в світовій економіці, є свідченням того, що вже практично визріла і загострилася актуальність формування нового соціально економічного устрою, який повинен відповідати викликам сучасності, особливо сприяти усуненню різноманітних форм нерівності, розвитку середнього класу та доступу до обмежених сировинних ресурсів.

Незважаючи на високі результати американської, європейських і японської соціально економічних моделей, вони автоматично не переносяться і не можуть переноситися на інші країни. Національні реформатори уважно аналізують ефекти таких моделей, які сьогодні відпрацьовують інші більш - менш успішні країни. У країнах з ринками, що розвиваються значною популярністю користуються також китайська, індійська, сингапурська і турецька моделі. Багато африканських країн не без успіху використовують ідеї індійської моделі в галузі інформаційних технологій.

Інноваційне спрямування економічних реформ для країн з перехідною економікою в регіоні Європи і Центральної Азії визнано Світовим банком каталізатором поживлення економіки і найбільш важливою складовою її зростання. На сучасному етапі вона повинна включати щонайменше чотири підходи. По-перше, національну інноваційну модель потрібно формувати як систему, глибоко інтегровану у світовий науково технічне співтовариство, особливо в сфері винаходів і НДДКР. Тільки завдяки цьому можна забезпечити відповідний рівень глобальної конкурентоспроможності. По-друге, Україні дуже потрібна реформа, спрямована на відродження мережі науково-дослідних і проектно-конструкторських інститутів університетського, академічного, галузевого і фірмового рівнів. По-третє, в механізмі економічного розвитку країни має бути посилено використання таких інструментів фінансової підтримки, як гранти, кредити та венчурний капітал.

По-четверте, інноваційна складова української економіки потребує розробки масштабної програми створення привабливого інвестиційного клімату. З огляду на те, що вона включає як економічні, так і неекономічні аспекти, цей елемент слід вважати найважливішим і складним, оскільки він вимагає оновленої і злагодженої діяльності економічних і силових структур.

При розробці і реалізації економічної політики повинні враховуватися нові тенденції розвитку міжнародних інвестиційних потоків. В даний час ці тенденції виражаються в формуванні складних фінансових вузлів, які пов'язані з появою сильних регіональних центрів та країн лідерів.

Сучасні реалії – це напрямок, на який повинні орієнтуватися всі реформи, що зароджуються на національному та наднаціональному рівнях. Доцільно враховувати наступні виклики сучасності:

- формування багатопольярного світу; розподіл влади між новими учасниками і облік їх правил гри; ослаблення західних альянсів, підвищення привабливості китайської моделі;
- перенесення багатства та економічного впливу із Заходу на Схід;
- зростання стимулів до геополітичної стабільності та посилення позицій країн з керованою демократією;
- ослаблення лідерства США на тлі лібералізації;
- посилення тенденцій відходу від використання нафти і газу;
- поліпшення умов збереження енергії, біопалива і збагачення вугілля,
- перехід на нові енергоносії; загострення проблеми ресурсів, особливо водних;
- інтеграція мусульманських громад в Європу;
- посилення влади недержавних суб'єктів - бізнесу, релігійних організацій і кримінальних структур;
- розвиток стратегічного суперництва навколо торгівлі, інвестицій, технологій і поглинень; домінування двох моделей розвитку: ліберальної і державного капіталізму; перевага Європи, США і Японії за рівнем доходу на душу населення;
- поступова втрата доларом статусу основної світової валюти.